

Asia: Asia VN/25733/2021

Suomen digitaalinen kompassi, 2. luonnos

Kansallinen digikompassi kokonaisuutena

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään.

Digikompassi on hallinnon rajat ylittävän ja eri yhteiskunnan osa-alueita poikkileikkaavan näkökulmansa takia erittäin kannatettava kokonaisuus tärkeitä tavoitteita ja toimenpiteitä. Toteutuksen ja rahoituksen ohjaukseen ei kuitenkaan päivitettyssäkään versiossa esitetä mekanisme, jonka avulla

olisi mahdollista saavuttaa digikompassin kunnianhimoiset tavoitteet sortumatta sektorikohtaiseen toiminnan ja palvelujen osaoptimointiin.

On syytä varmistaa hallinnonalojen rajat ylittävällä rahoituksen kohdentamisella ja ohjauksella, että aitoa tietojen ja palvelujen yhteen toimivuutta, toimivia ihmiskeskeisiä palveluketjuja ja yhteiskehittämistä todella syntyy.

Digikompassissa esitetään 40 ihmiskeskeisen julkishallinnon palvelun toteuttamista. Tämä on erittäin kunnianhimoinen määrä. Toimenpiteiden tunnistaminen ja erityisesti priorisointi on tehtävä huolellisesti, jotta niistä saadaan mahdollisimman suuri hyöty.

Suurin osa tavoitteista on riittävän strategisia ja tarkoituksenmukaisia, mutta Maanmittauslaitos esittää joitakin täydennyksiä erityisesti digitaalisen infrastruktuurin ja julkisten palveluiden osa-alueiden tavoitteisiin.

Osaaminen

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään.

Kansalaisten digitaalisten taitojen kehittäminen ja riittävän digiosaamisen varmistaminen luovat edellytyksiä menestymiselle muilla osa-alueilla, joten

esitetyt tavoitteet ovat strategisesti merkittäviä. On tärkeää, että kansalaisilla on riittävät taidot käyttää julkishallinnon tarjoamia digipalveluja. Samalla on tarpeen huolehtia, että on olemassa yhteisesti organisoitu ja tuettu julkishallinnon palvelukanava niille, joille digipalvelujen käyttö ei syystä tai

toisesta ole mahdollista.

Merkittävien yhteiskunnallisten haasteiden ratkaiseminen edellyttää, että niin yrityksille kuin julkisille toimijoille on saatavilla riittävästi digiosaajia,

joilla on monipuolinen tausta. Myös tällä hetkellä eri alojen (kehittäminen, arkkitehtuuri, turvallisuus, palvelumuotoilu, ...) osaajapula jarruttaa elämäntapahtumalähtöisten digipalvelujen ja uusien innovaatioiden kehittämistä. Uusien osaajien koulutuksen lisäksi tarvitaan enemmän tukea jatkuvaan

työn ohella oppimiseen.

Digitaalinen infrastruktuuri

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään.

Maanmittauslaitoksen näkemys on, että esitetyt tavoitteet ovat tarkoituksenmukaisia, mutta strategiselta merkitykseltään oleelliset standardointi, avoimen lähdekoodin ratkaisut, paikannus ja paikkatiedot on syytä nostaa nyt esitettyä vahvemmin esille tavoitteissa.

Luonnoksessa kirjoitetaan yritysten digitalisaatiota koskevassa osiossa, että yrityksiltä kerättävän tiedon olisi noudatettava eurooppalaisia standardeja.

Maanmittauslaitos katsoo, että standardointiin on oltava vahva ote jokaisella digikompassin osa-alueella. Standardoinnin koordinointiin ei ole valtionhallinnossa tällä hetkellä asianmukaisia linjauksia eikä selkeää tahoja, joka vastaa standardoinnista esimerkiksi, kun kysymys on julkishallinnon tiedoista tai rajapinnoista. Standardointi mahdollistaa tietojen yhteen toimivuuden ja niiden yhdistämisen muihin tietoihin parantaen mahdollisuuksia

tietojen analyysiin. Myös päällekkäinen työ vähenee, kun kertaalleen kerätyt tiedot ovat käytettävissä myös muihin tarkoituksiin.

Päätäväinen ote standardointiin vahvistaisi digitaalista resilienssiä sekä suomalaisten että eurooppalaisten yritysten kilpailukykyä laajemmilla markkinoilla. Data-avaruuksien kehittämisessä on nojaututtava kansainvälisiin standardeihin ja koordinoitava vahvasti niiden soveltamista, jotta data-avaruuksista saadaan yhteen toimivia eri toimialojen kesken.

Kaikessa tietojen välittämisessä, niin taustalla tapahtuvissa palveluketjuissa kuin avoimen tiedon tarjoamisessa, on syytä hyödyntää standardoituja rajapintoja.

Maanmittauslaitos pitää tärkeänä, että kaikkien data-avaruuksien kehittämisessä otetaan huomioon paikkatietojen merkitys. Lähes kaikkien data-avaruuksien muodostamiseen tarvitaan paikkatiedon ja muun tiedon integrointia. Suomen valtakunnallinen digitaalinen kaksonen toisi paikkatiedon yhteen toimivana eri sektoreiden käyttöön ja mahdollistaisi eri data-avaruuksien tiedon yhdistämisen, käsittelyn sekä analyysit havainnollisessa muodossa.

Ilman paikkatietojen ja muun tiedon integrointia, joka de facto näkyisi Suomen digitaalisena kaksosena, asetettuja tavoitteita ei tulla saavuttamaan.

Esimerkiksi vihreä siirtymä vaatii entistä parempaa tiedon integraatiota, joka voidaan saavuttaa ainoastaan Suomen digitaalisen kaksosen avulla.

Tarkka paikannus on entistä tärkeämpää erilaisissa tulevaisuuden sovelluksissa ja paikantamiseen tarvitaan ratkaisuja myös silloin, kun satelliittipaikannusta ei ole saatavilla. Paikannukseen liittyvän kiinteän infrastruktuurin, paikannustiedon saatavuuden sekä valtakunnallisten peruspaikkatietojen tietosisällön että laadun kehittäminen ovat tulevaisuuden kannalta oleellisia tavoitteita.

Suomi on yksi eurooppalaisista edelläkävijöistä avoimen lähdekoodin hyödyntämisessä. Avoimien ratkaisujen käyttö julkisten palvelujen rakentamisessa olisi oltava pääsääntönä ja avoimien ratkaisujen yhteiskehittäminen olisi mahdollistettava nykyistä selkeämmin esimerkiksi ohjeistamalla selkeästi avoimen koodin hankintojen toteuttamisesta.

Avoimien ratkaisujen käyttöön olisi ohjattava voimakkaammin, sillä nämä ratkaisut lisäävät pienten ja keskisuurten yritysten mahdollisuuksia kilpailla

sekä kotimaisilla että eurooppalaisilla markkinoilla. Lisäksi avoimien ratkaisujen käyttö vahvistaa eurooppalaista digitaalista suvereniteettia, kun Suomessa ei olla riippuvaisia suljetulla lisenssillä myytävistä ratkaisuista ja niiden edellyttämistä arkkitehtuuriratkaisuista.

Yritysten digitalisaatio

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään.

Suomeen perustetaan Location Innovation Hub (LIH) yhtenä neljästä Suomeen perustettavista eurooppalaisista digitaalisista innovaatiohubeista.

Tällä tulee olemaan merkittävä vaikutus suomalaisten yritysten digitaaliseen kyvykkyyteen paikkatietojen hyödyntämisessä. Hubin tarjoamia mahdollisuuksia on syytä hyödyntää paikkatiedon soveltamisessa muidenkin dataavaruuksien ja osa-alueiden innovaatioissa.

Digitaaliset julkiset palvelut

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään.

Maanmittauslaitos kiittää mahdollisuudesta lausua Työ- ja elinkeinoministeriön lausuntopyyntöön Suomen digitaalinen kompassi, 2. luonnoksesta.

Keskeisin strategisen tason linjaus puuttuu julkisten palvelujen osa-alueesta: digitaalisen asiointin ensisijaisuutta ei yhä edelleen ole mainittuna

digikompassissa. Digipalvelujen ensisijaisuus on otettava peruslähtökohdaksi julkisia palveluita kehitettäessä ja poistettava muut lainsäädännössä

asetetut perusteettomat esteet elämäntapahtumalähtöisten digipalvelujen käyttönotolle.

Digitaalisten palveluiden käyttöön ei ole tarpeen asettaa kansalaisille pakottavaa veloitetta, vaan digiasioinnin piiriin siirretään ne, joilla on siihen edellytykset. Tämä on välttämätöntä, jotta isot massat saadaan digipalvelujen käyttäjiksi ja palvelujen tuotannon kustannuksia alennettua.

Lisäksi on syytä tarjota mahdollisuus luopua digipalvelujen käytöstä niille, joilla ei ole siihen syytä tai toisesta edellytyksiä. Näissä tapauksissa palvelut järjestetään kustannustehokkaasti julkishallinnon yhteisten palvelukanavien ja -pisteiden kautta, joissa palvelujen käyttöön on saatavissa riittävä tuki.

On syytä korostaa, että sähköpostin käyttö asiointikanavana ja pdf- tai muiden liitetiedostojen välittäminen ei ole digipalvelujen tavoitetilassa tarkoitettua toimintaa. Sen sijaan on hyödynnettävä turvallisia asiointikanavia ja standardoitava välitettävä tieto rakenteiseen, uudelleenhyödynnettävään muotoon.

Mikkonen Soile
Maanmittauslaitos - Pääjohtajan sijaisena ylijohdaja Petri Korpinen ja
Digitalisaatio- ja kehitysjohtaja Jani Kylmäaho